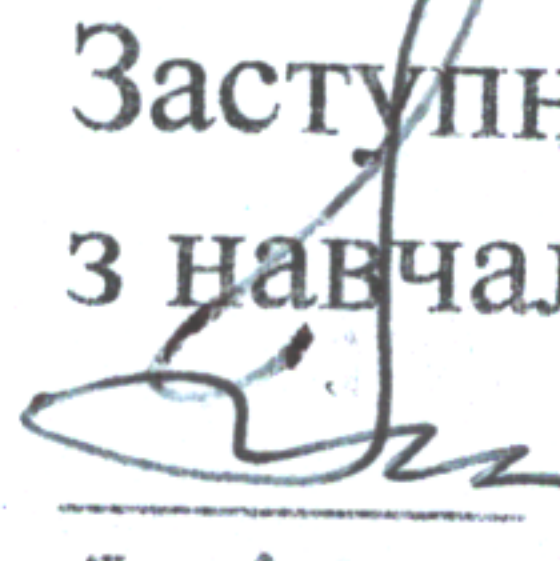

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу Уманського
національного університету садівництва»
Циклова комісія обліково-фінансових та економічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Наталія НИКОЛЮК

5 січня 2024 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»**

Освітньо-професійна програма **«Фінанси, банківська справа
та страхування»**

Відділення **Економічне**

2024 рік

Робоча програма дисципліни «Економіка підприємства» для студентів за напрямом підготовки 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».
5 січня 2024 року – 10 с.

Розробник: Мельник Юлія Миколаївна, викладач-методист, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії обліково-фінансових та економічних дисциплін.

Протокол № 6 від 5 січня 2024 року.

Голова циклової комісії Юлія МЕЛЬНИК

Вступ

Основною ланкою економіки держави було, є і залишатиметься підприємство. Саме з підприємства розпочинається створення соціально-економічного потенціалу держави, на підприємстві здійснюється процес виготовлення продукції, підприємство створює ланцюжок робочих місць, на підприємстві розкриваються здібності, творчий потенціал людини, працівника.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в українській економіці та суспільстві загалом, потребують усвідомлення широким колом фахівців різних напрямів теоретичних основ функціонування сучасного підприємства та особливостей його практичної діяльності у сучасних умовах господарювання. Сучасні спеціалісти підприємств повинні володіти знаннями, які б дозволили їм забезпечити ефективно функціонуюче виробництво, що випускає конкурентноспроможну продукцію, постійне оновлення виробництва на базі новітніх досягнень науки й техніки, високий рівень дохідності за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування у студентів системи теоретичних знань, вмінь та навичок практичної роботи щодо методів організації ефективного господарювання на рівні підприємства; набуття теоретичних і практичних знань щодо вирішення конкретних економічних завдань, які дозволили б їм найкращим чином досягти економічних цілей підприємства – одержання високих прибутків, вибір найбільш оптимальних рішень на перспективу.

Сучасні спеціалісти промислових підприємств повинні володіти знаннями, які б дозволили їм забезпечити ефективно функціонуюче виробництво, що випускає конкурентноспроможну продукцію, постійне оновлення виробництва на базі новітніх досягнень науки й техніки, високий рівень дохідності за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів. Для цього майбутнім спеціалістам необхідно вивчати систему спеціальних наукових дисциплін, серед яких однією із основних є «Економіка підприємства».

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- окреслити цільові характеристики діяльності підприємства на ринку;
- сформулювати програму виробництва продукції та її реалізації, ресурсне забезпечення виробничої діяльності;
- визначити складові ресурсного потенціалу підприємства та знайти шляхи його ефективного використання;
- засвоїти поняття: ринкова система, виробнича програма підприємства, основні засоби, амортизація, нематеріальні активи, оборотні кошти, поточні

витрати підприємства; собівартість продукції; собівартість видів продукції; склад поточних витрат;

- вивчення методів та прийомів аналізу;
- планування витрат підприємства;
- визначити поняття механізму формування та використання доходів і прибутків підприємства від різних напрямів його діяльності (виробничої, комерційної, зовнішньоекономічної, фінансової, інвестиційної тощо);
- оцінити ефективність господарської діяльності та знайти шляхи її підвищення;
- оцінити конкурентоспроможність підприємства та його продукції.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Результати навчання:

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 10. Застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для доведення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

1. Основні засади функціонування підприємств і підприємницької діяльності

Предмет, завдання науки та методи її вивчення. Зміст і порядок вивчення науки, її зв'язок з іншими дисциплінами навчального циклу.

Сутність підприємництва як форми господарювання підприємств.

Поняття підприємства як організаційно та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Форми об'єднання підприємств.

Організація і розвиток власної справи, проблеми малого бізнесу в Україні та шляхи їх подолання.

2. Персонал підприємства. Продуктивність та оплата праці

Персонал підприємства, його склад і структура. Поняття про трудові ресурси. Показники використання трудових ресурсів. Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів. Поняття про продуктивність праці. Показники і методика визначення продуктивності праці та фактори підвищення її. Оплата праці, її форми і системи.

3. Виробничі засоби та нематеріальні активи підприємства

Поняття про засоби виробництва. Класифікація, структура і оцінка основних засобів, їх фізичний і моральний знос. Поняття про амортизацію і методика визначення амортизаційних відрахувань. Показники забезпеченості та економічної ефективності використання основних засобів.

Земля як основний засіб виробництва.

Енергетичні ресурси. Енергозабезпеченість і енергоозброєність праці.

Економічна суть оборотних засобів, їх склад і структура. Оборотні засоби, фонди обігу, їх склад і джерела формування. Система показників і методика визначення ефективності використання оборотних засобів.

4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств

Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Суб'єкти інвестиційної діяльності.

Класифікація інвестицій. Джерела інвестицій: власні, позичкові, залучені та бюджетні. Особливості зовнішніх джерел. Призначення довгострокових фінансових і капітальних інвестицій.

Оцінювання економічної ефективності інвестицій. Шляхи ефективності інвестицій. Залучення іноземних інвестицій для розвитку та посилення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Об'єктивна необхідність інноваційного розвитку підприємств в сучасних умовах. Класифікація інновацій. Суть НТП.

5. Продукція, якість і конкурентоспроможність

Валова продукція та її складові. Поняття якості та характеристика її показників. Поняття та функції ринку. Сучасний ринок продукції (послуг). Інфраструктура ринку та її складові.

Конкуренція: поняття, форми, методи. Принципи та поведінка суб'єктів господарювання на ринку.

Поняття та показники конкурентоспроможності. Фактори, які впливають на конкурентну боротьбу.

6. Витрати виробництва і собівартість продукції

Суть витрат і собівартості продукції. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. Причини зростання собівартості.

Види собівартості різних видів продукції, робіт і послуг. Класифікація витрат виробництва. Методика обчислення собівартості різних видів продукції, робіт і послуг.

Основні фактори, що визначають собівартість продукції.

Значення, резерви і шляхи зниження собівартості продукції.

7. Ціни і ціноутворення на продукцію

Ціна в ринковій економіці, її поняття та функції. Ціноутворення, основні методи та етапи встановлення цін. Принципи ціноутворення. Формування різних видів цін.

Особливості формування світових цін та їх види. Взаємозв'язок внутрішніх і світових цін під час експортно-імпортних операцій. Диференціація цін на світовому ринку.

8. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства

Поняття ефекту і ефективності виробництва.

Методика визначення показників економічної ефективності: валової, товарної, чистої продукції, чистого доходу і прибутку.

Рівень рентабельності виробництва. Показники та методика визначення рівня рентабельності, норми прибутку. Сучасний рівень рентабельності підприємств. Оптимальні нормативи рентабельності, що забезпечують самофінансування.

Основні шляхи підвищення рентабельності продукції: режиму економії, якості, стандартизації та сертифікації продукції.

Беззбитковість виробництва. Резерви та шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

9. Антикризова діяльність підприємства

Загальне поняття про кризу, причини виникнення. Види економічних криз. Аналіз причин і симптомів фінансової кризи та виявлення «слабких» місць.

Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.

Характеристика економічної безпеки підприємства. Основні напрями організації економічної безпеки за окремими функціональними складовими.

Банкрутство підприємства як економічне явище.

Практика здійснення та ефективність реструктуризації підприємств.

3. Список рекомендованої літератури

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV зі змінами та доповненнями.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756-VI зі змінами та доповненнями.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. № 436-IV зі змінами та доповненнями.
4. Земельний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, (зі змінами і доповненнями) №2367-УІ(2367-17) від 29.06.2010, ВВР.
5. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. №2597-VIII (введення в дію відбудеться 21.10.2019 р.).
6. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР зі змінами та доповненнями.
7. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. № 161-XIV із змінами та доповненнями
8. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV із змінами і доповненнями.
9. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV із змінами і доповненнями.
10. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV із змінами і доповненнями.
11. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 р. № 1956-XII із змінами та доповненнями.
12. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018р. № 2269-VIII.
13. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III із змінами та доповненнями.
14. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-XII із змінами та доповненнями.
15. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576 зі змінами та доповненнями.
16. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI із змінами і доповненнями.
17. Блонська В.І., Васильців Т.Г., Гринкевич С.С. та ін. Економіка підприємства: теорія та практикум: навч.-метод. посіб. / За ред. доц. Н.Г. Міценко, доц. О.І. Ященко. – Львів: Магнолія 2006, 2008. – 688 с.
18. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / Т.Г. Васильців, О.І. Іляш, Н.Г. Міценко; за ред. д.е.н. Т.Г. Васильціва. – Київ: Знання, 2013. – 446 с.

19. Грибик І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. – Київ: Ліра-К, 2014. – 428 с.
20. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погрішук Б.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – 2-ге вид. перероб. та доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 376 с.
21. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. – 2-ге вид. – Київ: Ліра-К, 2015. – 428 с.
22. Захарченко В.І. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.І. Захарченко, О.В. Балахонова, М.М. Меркулов. – Львів: Магнолія 2006, 2014. – 300 с.
23. Економіка підприємства, збірник засобів діагностики: навч. посіб. / За заг ред. М. В. Афанасьєва. – Київ: Ліра-К, 2013. – 112 с.
24. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку : навч. посіб. / За заг ред В. С. Пономаренка. – Київ: Ліра-К, 2013. – 152 с.
25. Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: ЦП КОМПРИНТ, 2015. – 418 с.
26. Дорошенко Г.О., Семенець А.О., Пасенко Н.С. та ін. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посіб. – Київ: Ліра-К, 2013. – 328 с.
27. Економіка підприємства: формування компетентностей на основі тренінгів: навч. посіб. / За заг ред М.В. Афанасьєва. – Київ: Ліра-К, 2013. – 360 с.
28. Крикавський Є.В. Економіка і фінанси підприємств: навч. посіб. / Є.В Крикавський, З. С. Люльчак. – Київ: Ліра-К, 2013. – 696 с.
29. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посіб. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 208 с.
30. Мельнік Л. Г. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Ліра-К, 2015. – 876 с.
31. Міценко Н. Г. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч. посіб. – Київ: Ліра-К, 2014. – 688 с.
32. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко Н.В., Радкевич О.М. Економіка підприємства: навч. посіб. – Херсон: Олді-плюс, 2014. – 436 с.
33. Шевченко Л. С. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л.С. Шевченко. – Київ: Ліра-К, 2014. – 208 с.
34. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Ліра-К, 2015. – 498 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

3. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
7. Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon/rada.gov.ua.
8. Електронна бібліотека – Режим доступу: <http://www.studentbooks.com.ua/>
9. Інтернет-портал ГазетиБізнес – Режим доступу : <http://www.business.kiev.ua>
10. Книги видавництва “ЦНЛ” – Режим доступу : <http://yourbooks.vipcentr.ru/>
11. Наукова бібліотека – Режим доступу: <http://pulib.if.ua/>
12. Студентський портал – Режим доступу : <http://studyport.org.ua/>
13. Український бізнес портал. – Режим доступу: <http://ubp.com.ua/>
14. Український фінансовий сайт – Режим доступу: www.Finance.com.ua.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюється відповідно до системи організації освітнього процесу. Формою підсумкового контролю є залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовується усний, письмовий, тестовий, графічний та програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.